

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Margaret Makk
nõunik
Riigiprokuratuur

Teie 04.08.2026 nr RP-6-1/26/7315-1

Meie 21.08.2026 nr 2.3-8/26/3028-2

info@prokuratuur.ee

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon sai 23.07.2026 Riigiprokuratuuri selgitustaotluse, mis puudutab avalikkusele, eelkõige ajakirjanikele, juurdepääsu võimaldamist lõpetatud kriminaalasjade teabele. Vastame küsimuste esitamise järjekorras.

1. Lõpetatud kriminaalasjade nimekirja väljastamine

Prokuratuuri Avalike suhete talitus väljastab ajakirjanikele nimekirju prokuratuuri lõpetatud kriminaalasjadest. Prokuratuuri senine seisukoht on olnud, et tegemist on avaliku teabega (AvTS § 3 lg 1), prokuratuur on teabevaldaja (AvTS § 4 lg 1 ja § 5), pöördumine on teabenõue olemasoleva dokumenteeritud teabe saamiseks (AvTS § 6), teabenõudja on iga isik (AvTS § 7) ning teabevaldajal on abistamiskohustus (AvTS § 15), kusjuures teabenõudja ei pea üldjuhul oma huvi põhjendama.

1.1. Kas eeltoodud õiguslik alus on nimekirja väljastamiseks korrektne ja piisav?

Vastus: Teave prokuratuuri lõpetatud kriminaalasjade kohta on avalik teave avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 lõike 1 mõistes. Teadmata millisel kujul ja millises andmekoossisus nimekirja väljastate saame selgitada järgnevat. Kui teave lõpetatud kriminaalasjade kohta on prokuratuuri valduses olemas sellisel kujul nagu see ajakirjanikele nimekirjana väljastatakse on tegemist teabenõude korras teabe väljastamisega (AvTS 3. ptk) ehk nimekirja väljastamine toimub AvTS-i alusel. Sel juhul on nimekirja väljastamise üldisteks alusteks AvTS § 4 lõige 1 ja § 9 lõige 1. Täiendavalt juhime tähelepanu sellele, et teabevaldajal tuleb tagada, et nimekirja väljastamisel ei saaks avalikuks juurdepääsupiiranguga teave.

Kui prokuratuuril ei ole olemas väljastatavat teavet sellisel kujul nagu see ajakirjanikele edastatakse ja nimekirja väljastamiseks tuleb vastav loetelu kokku panna asutuses olemasoleva teabe põhjal, siis on tegemist selgitustaotlusele vastamisega, mida reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadus, mitte AvTS (§ 2 lg 3).

2. Kriminaalmenetluse lõpetamise määruste väljastamine

Nimekirja alusel võidakse järgmise sammuna soovida konkreetseid kriminaalmenetluse lõpetamise määruseid.

2.1. Kes on teabevaldaja AvTS mõttes olukorras, kus lõpetamise määruse koostas uurimisasutus prokuratuuri loal, kriminaaltoimik prokuratuuris ei asu, kuid dokument on prokuratuurile infosüsteemi kaudu kättesaadav? Kas prokuratuur peab teabenõude AvTS § 21 lg 1 alusel edastama uurimisasutusele või on prokuratuur ise teabevaldajaks, kuna teave on faktiliselt tema valduses?

Vastus: Kriminaaltoimikus asuva menetluse lõpetamise määruse osas on teabevaldajaks nii uurimisasutus kui ka prokuratuur. Uurimisasutus on teabevaldaja selle läbi, et asutuse valduses on toimik. Prokuratuur on teabevaldaja läbi selle, et dokument on talle infosüsteemi kaudu kättesaadav tema enda seadusjärgse funktsiooni täitmiseks (juhib ja teostab järelevalvet kohtueelse menetluse üle). AvTS iseenesest on tehnoloogianeutraalne, seega pole vahet kas dokument on paberil või infosüsteemis. AvTS § 21 lõige 1 kohalduks siis, kui prokuratuur teavet ei valdaks, aga antud juhul valdab.

2.2. Kui teabevaldaja on uurimisasutus, kes dokumendi koostas ja kelle valduses toimik on, siis kellel ja mis alusel lasub teabenõude täitmise koormus?

Vastus: Kui toimikule juurdepääsu soovitakse menetluse kestel, siis see toimub kriminaalmenetluse seadustiku alusel. Toimikule juurdepääsu pärast menetluse lõppu ja otsuse jõustumist, reguleerib AvTS (RKO nr 1-19-8262/17, p 43). AvTS-i alusel täidab teabenõude see teabevaldaja, kellele teabenõue on esitatud ja kes taotletavat teavet valdab. Seega küsimuses märgitud asjaolude põhjal täidab teabenõude uurimisasutus, kelle valduses on toimik.

E-toimikuga seoses selgitame järgnevat. Kuna e-toimikule on juurdepääs nii uurimisasutusel kui prokuratuuril, siis see, millisel asutusel on õigus e-toimikust teavet väljastada, on reguleeritud e-toimiku süsteemi asutamise ja e-toimiku süsteemi pidamise põhimääruses. Selle alusel tuleb asutustel ise välja selgitada, millised õigused, sh teabe väljastamise osas e-toimikuga seoses on uurimisasutusel ja millised prokuratuuril.

2.3. Kas kriminaalmenetluse lõpetamise määruel on õige kasutada juurdepääsupiirangut AvTS § 35 lg 1 p 1 alusel nagu senises menetluspraktikas tavaks on kujunenud?

Märgitud piirang kehtib kriminaalmenetluses kogutud teabele kuni menetluse lõpetamise ja otsuse jõustumiseni. See tähendab, et kriminaalmenetluse lõpetamise määruel kehtib juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 punkti 1 alusel üksnes menetluse ajal ning pärast menetluse lõppu ja otsuse jõustumist langeb vastav piirang ära, kuid kehtima jäävad kõik muud piirangu alused.

2.4. Kes on teabevaldaja, kui kriminaaltoimik on digitaalne ja seda peetakse e-toimiku süsteemis?

Vastus: Teabevaldajaks on nii uurimisasutus kui ka prokuratuur. Teabe väljastamise osas kehtib üldpõhimõte, et toimikust teabe väljastamise üle otsustab asutus, kelle valduses asub toimik. E-toimikust teabe väljastamise osas oleme seisukoha andnud punkti 2.2. vastuses.

2. Toimikuga tutvumine pärast kriminaalmenetluse lõppu

Vastus: Kriminaalmenetluse seadustik reguleerib toimikule juurdepääsu üksnes menetluse kestel. Toimikule juurdepääsu pärast menetluse lõppu ja otsuse jõustumist reguleerib AvTS.

3.1. Mis on õiguslik alus, mille alusel on menetlusvälisel isikul, sh ajakirjanikul, õigus kriminaaltoimikuga tutvuda?

Vastus: Kuna pärast kriminaalmenetluse lõpetamist reguleerib toimikule juurdepääsu AvTS, siis kõigi teabenõudjate nii menetlusosalise kui ka menetlusvälise isiku, sh ajakirjaniku õigus teabega tutvuda tuleb AvTS §-ist 1. Soovitud teave tuleb väljastada AvTS-is sätestatud nõuete kohaselt. Täiendavalt märgime, et antud olukorras ei ole menetlusosalisel suuremad õigused teavet saada, kui kõigil teistel, va enda isikuandmete osas.

Juhime prokuratuuri tähelepanu sellele, et kriminaalmenetluses kogutud teabe avalikustamise kohta on selgitused Andmekaitse Inspektsiooni [üldjuhendi](#) 11. peatükis.

Loodetavasti saime Teile selgitustega abiks olla.

Lugupidamisega

Karin Uuselu

jurist

peadirektori volitusel